

Politisk udspil om

FORENINGSLIV OG FRIVILLIGHED

Værdier og anbefalinger

NØGLEN TIL ET HELT DANMARK

Foreningslivet i DIF, DGI og DUF er med samlet ca. **2,8 mio.** medlemmer i ca. **18.000** lokale foreninger de helt centrale aktører i det demokratiske og folkeoplysende foreningsliv. De frivillige fællesskaber i foreningslivet, båret af over **600.000** frivillige, er hjørnestene i opbygningen af det danske samfundsfællesskab. Det er de hverdagsfællesskaber, hvor helt almindelige danskere mødes året rundt; får demokrati og deltagelse ind under huden; lærer hverdagens sociale normer og knytter bånd til andre på kryds og tværs af alle øvrige skel.

Det er afgørende for både borgerne og samfundet, at det frivillige foreningsliv står stærkt.

Det er også afgørende, at endnu flere bliver en del af fællesskaberne og oplever glæden og værdien ved foreningslivet.

I foreningerne er du ikke defineret som arbejdsløs eller kontanthjælpsmodtager. Du er angriberen Anders, holdkammeraten Valdemar og formanden Bettina. I foreningslivet har alle medlemmer værdi og er en del af fællesskabet – uanset deres baggrund og status.

Foreningslivet i DIF, DGI og DUF repræsenterer **2,8 mio.** medlemmer i ca. **18.000** lokale foreninger båret af over **600.000** frivillige

Foreningslivets værdi

Deltagelse i foreningslivet i DIF, DGI og DUF gør en positiv forskel for den enkelte borger – og samfundet som hele. I vores foreninger lærer vi det, der skal til, for at vi kan begå os på arbejdsmarkedet. Vi bliver sunde, aktive og ansvarsfulde medborgere. Vi udvikler vores personlige identitet. Vi lærer at deltage som demokratiske medborgere gennem foreningens organer og får gode demokratiske vaner. Vi bliver nysgerrige på hinanden og på verden. Og vi skaber større tillid og sammenhængskraft.

I det følgende illustreres blot nogle af foreningslivets positive effekter:

Identitet/livsduelighed

Foreningslivet styrker danskernes identitet og sociale relationer. De personlige relationer, som vi får gennem et forpligtende foreningsfællesskab, skaber en solid base – uanset øvrige livsvilkår. Det kan blandt andet aflæses i en højere følelse af lykke og tilfredshed med livet blandt danskere med baggrund i foreningslivet, sammenlignet med den øvrige befolkning:

- **89 procent** med baggrund i foreningslivet opfatter sig selv som lykkelige. Samme svar giver 78 procent af de danskere, der aldrig har været aktiv i en forening.
- **92 procent** med baggrund i foreningslivet opfatter sig selv som tilfredse med livet. Samme svar giver 77 procent af de danskere, der aldrig har været aktiv i en forening.

Sociale relationer/kompetencer

Foreningslivet styrker også danskernes sociale relationer/kompetencer:

- Borgere med baggrund i foreningslivet har større tillid til andre mennesker end ikke-foreningsaktive og befolkningen som hele.¹
- **70 procent** med baggrund i foreningslivet mener, at det har givet dem en større vennekreds.
- **75 procent** med baggrund i foreningslivet mener, at deres foreningsdeltagelse giver dem større lyst til at engagere sig i andre mennesker.

Samfundsengagement

Foreningslivet styrker ikke kun den enkelte borgers identitet, velvære og kompetencer. Den styrker også engagementet i samfundet. Danskernes engagement bliver styrket, når de er medlem af en forening – også selv om foreningens formål ligger fjernt fra politik:

- Langt flere unge i idrætten og spejderbevægelsen deltager i politiske aktiviteter end blandt ikke-foreningsaktive unge.
- Foreningslivet er rekrutteringsbase for offentlige tillidsposter. De foreningsaktive tager i højere grad end den øvrige befolkning et ansvar og sidder med ved bordet i kommunale råd og udvalg, skole- og institutionsbestyrelser samt andelsforeninger o.l.²
- Demokratiet udvikles, og engagerede medborgere dannes gennem deltagelse i samfundsengagerende foreninger.

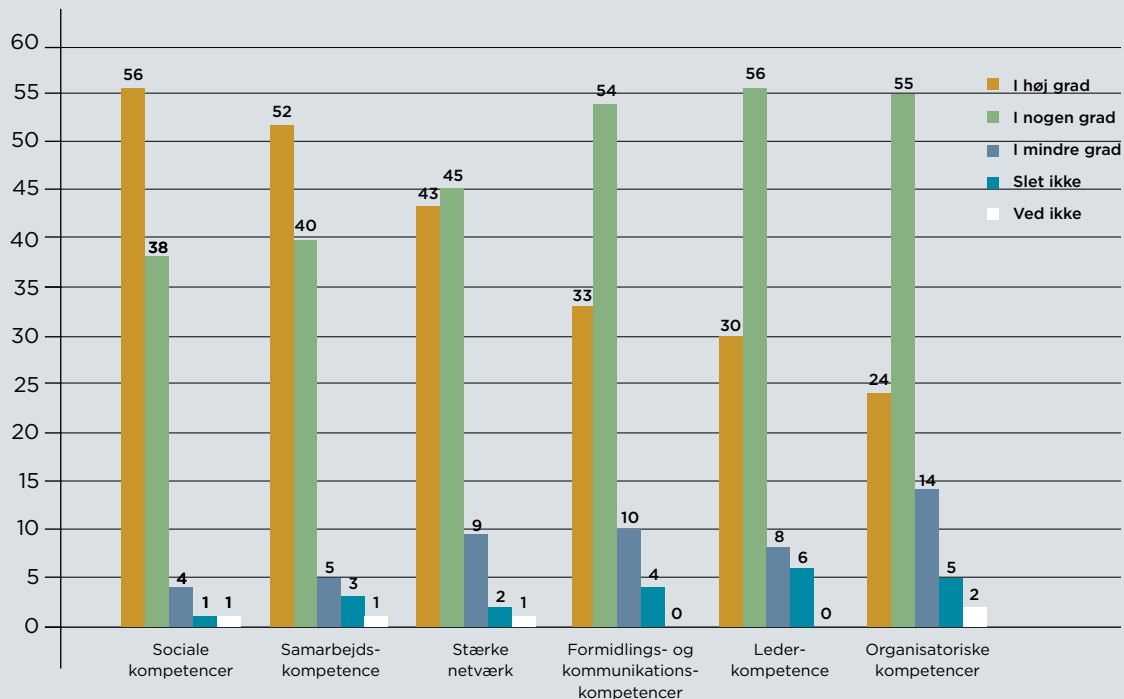

Foreningslivet skaber fremtidens ledere, der kan engagere og sætte andre i stand til at nå deres mål og tage ansvar i samfundet.

1. TNS Gallup for DUF (2012)

2. Torpe, Lars (2014): "Foreningsdeltagelse og samfundsengagement blandt unge" I: "Foreninger for fremtiden" (2014), DUF, København.

Spørgsmål: I hvilken grad mener du det at være aktiv i frivillige foreninger kan give³...

3. Levinsen, Klaus (2014): "Foreningsengagement og ledelseskompeterer" I: "Foreninger for fremtiden" (2014), DUF, København.

Beskæftigelse/uddannelse

Foreningslivet leverer både en formel og uformel uddannelsesindsats ift. de mange millioner medlemmer, og bidrager dermed løbende til opkvalificeringen af en stor del af den danske arbejdsstyrke. Derudover leveres netværk og kompetencer ift. at kunne gennemføre uddannelser og finde fodfæste på arbejdsmarkedet.

- Foreningslivet skaber fremtidens ledere, der kan engagere og sætte andre i stand til at nå deres mål og tage ansvar i samfundet
- Foreningslivet styrer indlæring af gode normer, fx overholdelse af mødetider og aftaler; respekt for ledelse/autoritet og forståelse for forskellighed/mangfoldighed.
- Foreningslivet leverer både en formel og uformel uddannelsesindsats, fx: samarbejdsevne/koordinering; projektledelse; kommunikation; træner-, leder- og øvrige uddannelser.

Undersøgelser blandt erhvervsledere på alle niveauer viser, at det udelukkende er positivt, når potentielle medarbejdere har erfaring fra foreningslivet:

- **92 procent** af erhvervslederne mener, at det fremmer unges erhvervsevner at være aktive i frivillige foreninger.
- **86 procent** af erhvervslederne finder det positivt, hvis en ansøger har ledererfaring fra foreningslivet.
- **79 procent** af erhvervslederne har været aktive i én eller flere frivillige foreninger, inden de var fyldt 30 år, og mere end hver anden erhvervsleder har engageret sig som leder eller træner på gruppeniveau og lokalt plan.⁴

4. Levinsen, Klaus (2014): "Foreningsengagement og ledelseskompetencer" i: "Foreninger for fremtiden" (2014), DUF, København.

Økonomisk værdi

Foreningslivet har selvsagt også en markant økonomisk effekt ift. samfundsokonomien. Selvom det ift. de øvrige effekter for den enkelte borger og samfundsfællesskabet er af mindre betydning, så er det værd at have i baghovedet.

- Det skønnes, at der i Danmark er cirka **100.000** frivillige foreninger på tværs af idrætsforeninger, ungdomsforeninger osv.. Det skønnes, at det frivillige og ulønnede arbejde, der udføres i det samlede foreningsliv, svarer til arbejdsindsatsen for cirka **110.000** fuldtidsstillinger.⁵
- Det skønnes, at fx DIF-idrætten bidrager til BNP med godt **4,8 mia.** kr. ved aktiviteter i idrætsbranchen og ved køb af varer og services i andre brancher. Herudover er der betydelige folkesundhedsgevinster forbundet med borgernes deltagelse i idræts- og foreningslivet.

“**Vi skal hjælpe alle de borgere, der står udenfor fællesskaberne med i det mindste at blive en del af ét hverdagsfællesskab i foreningslivet.**”

5. Bay, Hans (2014): "Ungdomsorganisationernes samfundsværdi", I: "Foreninger for fremtiden" (2014), DUF, København.

For mange står udenfor fællesskaberne

Selvom foreningsdeltagelsen og frivilligheden fortsat er stabil og høj, så er der også udfordringer, der i høj grad hænger sammen med samfundets generelle udfordringer. Når man står udenfor samfundets fællesskab - lokalt og nationalt - så smitter det af på foreningsdeltagelsen.

Det er derfor ikke overraskende, at deltagelsen i foreningslivet er mindre for nydanskere, socialt udsatte og borgere udenfor arbejdsmarkedet end for befolkningen i øvrigt.

Eksempelvis er der kun 17 procent af kontant-hjælpsmodtagere, der dyrker idræt, mens 61 procent af den øvrige voksne befolkning dyrker idræt.

Vi har en fælles udfordring med, at der er forskellige grupper i samfundet, der ofte står udenfor alle samfundets fællesskaber på en og samme tid.

Det har fysiske, sociale og mentale omkostninger for den enkelte person at være udenfor i skolen, udenfor arbejdsmarkedet - og måske endda også udenfor familien.

Vi skal derfor hjælpe alle de borgere, der står udenfor fællesskaberne med i det mindste at blive en del af ét hverdagsfællesskab i foreningslivet. Det er en fælles opgave for foreningsliv såvel som stat og kommuner at sikre, at flere udsatte grupper involveres og engageres i foreningslivets fællesskaber.

Foto: Johny Kristensen

“ Vi har en fælles udfordring med, at der er forskellige grupper i samfundet, der ofte står udenfor alle samfundets fællesskaber på en og samme tid. ”

FRIVILLIG

Foreningslivet er nøglen til et helt Danmark

Foreningslivet er kulturelt, samfundsmæssigt, volumenmæssigt og geografisk helt centrale aktører i Danmark, når vi skal have flere med i hverdagens fællesskaber og i samfundet som hele.

1

Vi er hverdagens fællesskaber

Foreningslivet leverer stærke og forpligtende fællesskaber skabt og båret af ud fra grundlæggende demokratiske idéer og værdier. Fællesskaber, som er en naturlig del af langt de fleste danskeres hverdag, og hvor danskere på tværs af alder og social baggrund mødes om aktiviteten i foreningen, men også om at tale sammen, gøre en forskel for hinanden og tage ansvar for lokalsamfundet.

2

Vi er de foreninger, hvor danskerne er

Det danske foreningsliv er først og fremmest det klassiske foreningsliv. Der er over 1.900.000 medlemmer, der dyrker idræt i DIF's 62 specialforbund, knap 1.600.000 er medlemmer under DGI, og 600.000 børn og unge er medlemmer i en af de 75 børne- og ungdomsorganisationer i DUF.

3

Vi har de frivillige ressourcer

Foreningsfællesskaberne er båret af et stort frivilligt engagement hos ledere og trænere. Der er mere end 500.000 frivillige danskere i idrætten og 100.000 frivillige i børne- og ungdomsforeningerne under DUF. De påtager sig dagligt et ansvar over for andre mennesker og skaber gode rammer for børn, unge og voksne i foreningsfællesskaberne.

4

Vi er i hele landet - fra Vollsmose til Vorupør

De frivillige folkeoplysende foreninger er overalt i Danmark. Forbundene under DIF rummer 9.000 lokale foreninger, DGI har 6.300 lokale

foreninger, og DUF's medlemsorganisationer har 6.000 lokale foreninger. Vi er tilstede fra Gedser til Skagen. Vi er både "første forening på jorden" i Vollsmose og "sidste forening på skansen" i Vandkants-Danmark.

5

Vi har samme ret og pligt for alle

Foreningslivet kan meget banalt bidrage til et styrket fællesskab og civilsamfund ved blot at være, det man er: Fællesskaber, hvor alle deltager (og lærer at deltage) med samme (medlems)rettigheder og pligter. Det er uanset baggrund.

En flygtning, der går til fodbold eller bliver spejder, har samme placering i foreningen som alle andre. Det er ikke en kommunal konsulent eller ad hoc-projektmagere, der håndterer en klient/flygtning/udsat, men frivillige medlemmer, der er ligeværdige.

Vi har i foreningslivet et ansvar og tager det gerne. Men vi kan ikke løse problemet alene.

Der er brug for, at stat og kommuner hjælper til. Der er brug for at få vendt tilgangen fra, at vi i foreningslivet skal *hive* befolkningen - fra vuggestuebørn til ældre - ud i foreningslivet, til at vi i fællesskab i højere grad kan *motivere* befolkningen til at deltage i foreningsfællesskaberne.

Det kræver en kontinuerlig opbakning og indsats fra stat, regioner og kommuner på alle ressortområder.

Vi anbefaler

For at flere kommer med i de stærke frivillige fællesskaber i foreningslivet, kræves en løbende justering af rammerne for foreningslivet. Vi anbefaler, at følgende initiativer gennemføres:

1 Opgør med bureaukrati ift. foreningslivet

Det foreslås, at man fremadrettet mindsker bureaukratiet for foreningslivet ved:

a. Konsekvensvurdering af ny lovgivnings effekt på foreningslivet

At der tilsvarende vurderingen af en ny lovgivnings konsekvenser for miljø/erhvervsliv/økonomi mv. (standard i lovforslag) indføres en løbende vurdering af en given lovgivnings effekt ift. mulighed for deltagelse i foreningslivet og civilsamfundet.

b. Afbureaukratiseringsreform for foreningslivet

At der gennemføres en proces, hvor foreninger, kommuner og staten identificerer unødigt bureaukrati for foreningslivet, som munder ud i forenkling af regler og lovgivning. Det frigiver ressourcer til at arbejde for de formål, foreningerne er sat i verden for.

2 Sikring af armslængde fra stat og marked til foreningslivet

Det foreslås, at der igangsættes et arbejde med at sikre armslængde fra stat og marked til foreningslivet ved:

a. Staten må ikke styre foreningslivets mål via udlodningsmidler mv.

Civilsamfundets uafhængighed er en nøgle til et levende og frivilligbaseret civilsamfund. Og i de frivillige foreninger er hele præmissen for foreningernes virke, at den udgøres af medlemmerne, og at det er medlemmerne, der demokratisk beslutter foreningens mål og aktiviteter. Derfor skal der sættes en stopper for den stigende tendens i staten såvel som hos kommunerne med, at man ønsker at styre foreningslivet gennem

målsætninger, der bidrager til de offentlige opgaver, når der uddeles tilskud. Eksempelvis ved de statsligt udelte udlodningsmidler eller de kommunalt udelte folkeoplysningstilskud.

b. Frihold foreningslivet for konkurrence fra staten og erhvervslivet

Foreningslivet oplever i stigende grad at blive søgt konkurrenceudsat fra staten og private aktører, der måske nok kan tilbyde samme aktivitet, men ikke tilbyder det samme fællesskab, samme demokratiske dannelse eller det samme idébestemte samfundsansvar.

Foreningslivet tilbyder noget helt unikt, fordi det netop foregår i rammen af en medlemsdrevet forening – det kan private aktører ikke tilbyde. Det er organiseringen af aktiviteten og ikke selve aktiviteten, som afgør, om der er tale om en uhensigtsmæssig konkurrencesituation.

Derfor bør der sættes et stop for konkurrenceudsættelse af foreningslivet. Både fra staten og fra erhvervslivet.

3 Fra projekter til partnerskaber

Det foreslås, at der igangsættes et arbejde med at sikre solide rammer for varige indsatser ift. at inkludere socialt udsatte og nydanskere i foreningslivets fællesskaber. Grundlæggende er det vores vurdering, at pengene er bedre brugt i langsigtede partnerskaber frem for kortvarige projekter. Vi kan få langt mere ud af midlerne ved at tænke langsigtet og strategisk gennem stærke organisationer, der har ressourcer til selv at løfte indsatser og langvarige partnerskaber om de store sociale udfordringer.

Det kan gøres ved:

a. Etablering af nationale partnerskaber

At der etableres nationale partnerskaber om indsatser mellem staten/kommunerne og de centrale organisationer i det brede foreningsliv. Sociale indsatser inden for civilsamfundsområdet har hidtil været præget af kortsigtede projekter med midlertidige bevillinger. Hvis vi som samfund vil have varige og markante resultater af indsatsen, er der brug for et paradigmeskift, hvor vi i stedet for ad-hoc projekter i højere grad tager udgangspunkt i de eksisterende folkelige foreningsfællesskaber og tænker mere langsigtet i udformning og rammerne for indsatsen.

Med partnerskab menes gensidige aftaler, hvor der er tillid til foreningslivets formåen, og forventningerne til foreningslivets indsats modsvares af en længerevarende national strukturel og økonomisk ramme for indsatsen. Det er en grundlæggende forudsætning for et partnerskab, at de lokale foreninger er - og skal betragtes som - frie, selvstændige foreninger, der alene ud fra egen lyst og engagement kan engagere sig i en sådan indsats.

b. Læg administration og koordinering af ordninger ud i foreningslivet

At der bør tænkes i billigere og mere smidige ordninger ift. indsatser overfor socialt udsatte, således at aktører som fx DIF, DGI og DUF i højere grad i fremtiden administrerer indsatser og ordninger, der kan styrke deltagelsen for udsatte grupper. Dermed kan foreningslivet i højere grad tilpasse indsatsen med at inkludere flere borgere ud fra foreningslivets kompetencer og potentiale - i stedet for i dag, hvor det i højere grad handler om at designe et kortvarigt projekt, der passer ind i de offentlige puljer.

4

Synliggørelse af civilsamfundets værdi

Det foreslås, at man nationalt synliggør foreningslivets værdi og effekt ved:

a. Løbende undersøgelser af deltagelse i foreningslivet

At der gennemføres en større årlig undersøgelse af danskernes foreningsvaner og foreningslivets værdi. Undersøgelsen kan med fordel fokusere på medlemmernes identitet, livsglæde, relationer og deltagelse i øvrigt i samfundet. Den årlige undersøgelse kan derudover medvirke til at synliggøre og opbygge viden om deltagelsestyper og organiseringsformer i civilsamfundet. Undersøgelsen skal gennemføres i samråd med DUF, DGI og DIF.

b. Kåring af årets foreningskommune

At der ud fra ovennævnte analyse og ud fra foreningslivets egen vurdering årligt kåres den kommune, der har de bedste rammer for foreningslivet. Kåringen skal gennemføres i samråd med DIF, DGI og DUF.

5

Fritidspas i alle kommuner

Det foreslås, at man nationalt forbedrer alle børn og unges mulighed for at deltage i det frivillige foreningsliv ved:

a. Indførelse af fritidspas i alle kommuner

At der gennemføres en national ordning for fritidspas, hvor børn og unge op til 18 år fra lavindkomstfamilier i en periode kan få kommunen til at dække omkostninger for fritidsaktiviteter op til et vist niveau.

HVI
Himmelev Håndbold

Styrk foreningslivet:

- Mindre bureaukrati
 - Armslængde fra stat og marked til foreningslivet
 - Projekter skal afløses af partnerskaber
 - Synliggørelse af civilsamfundets værdi
 - Fritidspas i alle kommuner
-